

останнє десятиліття близько 30 % потреб в електроенергії задовольняє за рахунок імпорту з Росії та Литви при недовантаженні власних ТЕС.

Однак, незважаючи на стійке забезпечення господарства країни електричною й тепловою енергією, близько 55 % основного обладнання ТЕС уже виробило свій ресурс, обладнання й опори високовольтних ЛЕП підходять до меж фізичного зносу, кожен сьомий кілометр магістральних газопроводів потребує заміни тощо. Загалом більшість підприємств ПЕК потребують модернізації та реконструкції. Тому одним з основних завдань розвитку ПЕК є підвищення ефективності виробництва енергії шляхом впровадження високоефективних технологій, а також рівня енергетичної безпеки країни, яке розв'язується за рахунок продовження диверсифікації енергоносіїв шляхом уведення в баланс ядерного палива, економічно доцільного використання місцевих паливно-енергетичних ресурсів [3].

Висновки. Особливостями ПЕК Білорусі є невисока частка паливодобувних галузей у зв'язку з обмеженістю місцевих ресурсів палива, висока частка переробки імпортової нафти й переважає в структурі ПЕК електроенергетики. Сьогодні через застарілість обладнання більшість підприємств комплексу потребують модернізації та реконструкції.

Джерела та література

1. Козловская Л. В. Социально-экономическая география Беларуси : курс лекций. В 3-х част. Ч. 2. Экономико-географическая характеристика межотраслевых комплексов / Л. В. Козловская. – Мн. : БГУ, 2003. – 145 с.

2. Национальная экономика Беларуси: потенциал, хозяйственные комплексы, направления развития, механизмы управления / под ред. В. М. Шимова. – Мн., 2005. – 431 с.

3. Программа развития промышленного комплекса Республики Беларусь на период до 2020 года [Электронный ресурс]. – Режим доступа : www.economy.gov.by/nfiles/001146_12850_Programma.pdf

4. Промышленность Республики Беларусь : статист. сб. – Мн. : Белстат, 2014. – 273 с.

5. Стратегический ресурс // Экономика Белоруси. – 2014. – № 1. – С. 88-90.

УДК 911.3:33(495)

І. В. Ванда – асистент кафедри економічної і соціальної географії Львівського національного університету імені Івана Франка;

Г. В. Фурсович – студентка 3 курсу географічного факультету Львівського національного університету імені Івана Франка

Соціальні проблеми Греції в європейському вимірі: географічні аспекти

Роботу виконано на кафедрі економічної і соціальної географії ЛНУ ім. І. Франка

Розглядаються головні соціальні проблеми Греції: зайнятості та безробіття, бідності, загострені економічною кризою 2008–2009 рр. Наголошується на інтенсивності прояву проблем на рівні всього Європейського Союзу. З'ясовано зв'язок між характеристиками ринку

праці та рівня освіти населення Греції. Продемонстровано наростання нерівномірності розподілу доходів населення внаслідок економічної кризи.

Ключові слова: Греція, економічна криза, соціальні проблеми, безробіття, бідність, нерівномірність розподілу доходів.

Vanda I. V., Fursovych G. V. Social Problems in Greece in the European Dimension: Geographical Issues. Main social problems in Greece: employment and unemployment, poverty, deepened by the economic crisis of 2008–2009 are considered. The intensity of problems compare to the European Union level are emphasized. The relationship between the characteristics of the labor market and the education level of the population of Greece are regarded. Growing of unequal distribution of incomes due to the economic crisis are shown.

Key words: Greece, economic crisis, social problems, poverty, inequality of incomes distribution.

Актуальність тематики визначається реаліями сучасного європейського суспільно-економічного розвитку: Греція ось уже шість років перебуває в економічній кризі, яка на фоні загальносвітових фінансово-економічних проблем 2008–2009 рр. у країні виявилася дуже інтенсивною. Греція досі не пододала негативні тенденції розвитку, тоді як ЄС загалом уже демонструє зростання. Економічна криза призводить до зниження доходів населення, зростання безробіття, поширення бідності, загострення конфліктів у політичній сфері.

Актуальність дослідження посилюється спільними рисами Греції та нашої держави: Україна також має економічний спад, зростання зовнішньої заборгованості, рівня безробіття, посилення соціальних проблем.

Мета роботи – розглянути географічні особливості соціальних проблем Греції, які виникли чи загострилися внаслідок економічної кризи 2008–2009 рр. Зосередимо увагу на окремих проблемах, таких як безробіття, бідність населення та їхніх характеристиках у європейському вимірі.

Виклад основного матеріалу. Греція – розвинена країна світу, що за рівнем та характером соціально-економічного розвитку входить до групи «країна з середнім рівнем економічного розвитку».

Зазначається, що особливістю країн із середнім рівнем економічного розвитку є фінансова й технологічна залежність від «великої сімки» [3, с. 52]. Географічними факторами, що посилюють кризу у Греції, є секторальна структура господарства з високою вагою туризму та його обслуговуючої й допоміжної діяльності, висока відкритість економіки (значна частка імпортованих товарів на грецькому ринку, великі вливання іноземних інвестицій), що суттєво змінилися внаслідок економічного спаду в головних високорозвинених країнах (скорочення кількості та витрат відпочиваючих, фінансових потоків).

Піковим у соціально-економічному розвитку був 2009 р. Протягом 2004–2009 рр. ВВП Греції зріс із 192,9 до 341,6 млрд дол США (на 77 %), тоді як за наступні п'ять років зменшився до 241,7 млрд дол США (на 59 %). ВВП на особу скоротилося з 31,7 до 22,0 тис. дол США (з 94 % до 73 % від середнього рівня ЄС, або на 16 % за паритетом купівельної спроможності). Фактичне індивідуальне споживання на особу знизилося із 104 % від середнього в ЄС на 83 %.

Регіональна диференціація рівня економічного розвитку Греції є значною: від 55 до 107 % від рівня ЄС (2011 р.). Причому на нижчому територіальному рівні поляризація є ще більшою (від 39 до 114 % від рівня ЄС). За цим макроекономічним показником 9 із 13 регіонів NUTS2 Греції виділяються як найменш розвинені в ЄС. За 2008–2011 рр. доходи домашніх господарств ЄС у середньому зросли на 272 пункти за ПКС, тоді як у регіонах країни знизилися на 202–3745 пунктів (по країні – на 2050).

Економічний спад спричинив зростання рівня безробіття. Загальний рівень безробіття у Греції дуже високий порівняно із Європейським Союзом. У 1990-х роках

рівень безробіття складав менше 10 %, на початку 2000-х років – 10,7 %, то вже у 2013–2014 рр. – 27 %. В усіх регіонах Греції рівень безробіття вищий 15 % (середнє по ЄС – 10,5 %). Загрозливою ознакою є поширення довготривалого безробіття, що притаманне майже всім регіонам країни. При рівні довготривалого безробіття ЄС 4,7 % у країні значення коливається від 4,2 до 18,0 % (переважно понад 10 %). Рівень безробіття молоді також дуже високий: по всій країні перевищує 35 % (у ЄС – 23 %). Тільки ще одна країна ЄС має такий високий рівень безробіття молоді – Іспанія (21 %). Страх перед безробіттям і погіршенням економічної ситуації є одним із найважливіших факторів формування праворадикального світогляду, причому підкреслюються, що домінуюче значення має саме страх перед негативним досвідом, а не сам досвід.

За допомогою методики розрахунку коефіцієнту кореляції ми з'ясували тісноту зв'язку між показниками (табл. 1), що виражають соціально-економічні реалії Греції в розрізі 13 одиниць статистичної звітності NUTS 2 (за даними [1]).

Таблиця 1

Коефіцієнт кореляції між показниками ранку праці Греції

Показники	Рівень зайнятості у віці 20–64 років, %
Динаміка рівня зайнятості у віці 20–64 років, 2008–2012 рр., %	0,71
Рівень зайнятості у віці 55–64 років, %	0,83
Рівень безробіття у віці 15–74 років, %	-0,96
Зміни рівня безробіття у віці 15–74 роки, 2008–2012 рр., %	-0,71
Довготривале безробіття, %	0,92

Виявлена досить тісна кореляція в межах набору показників щодо різних видів та динаміки зайнятості та безробіття. Підтверджено неспецифічні висновки, які характеризуються стан ринку праці: тісний обернений зв'язок між зайнятістю та безробіттям; прямий зв'язок рівня зайнятості з динамікою зайнятості та обернений – із динамікою безробіття, причому однакової тісноти. Розраховані значення дають підстави виділити такі особливості ринку праці Греції: обернений тісний зв'язок між рівнем зайнятості у віці 20–64 роки та 15–74 років свідчить про переважне вивільнення осіб до- та післяпрацездатного віку; прямий тісний зв'язок між рівнем безробіття та довготривалим безробіттям свідчить про небезпечну ситуацію, оскільки переважна більшість безробітних не можуть знайти роботу понад 12 місяців.

Немає тісного зв'язку (ні прямого, ні оберненого) між зайнятістю населення та індикаторами рівня освіти. Тобто, наявність вищої освіти, перекваліфікація чи підвищення кваліфікації в подальшому не означають гарантованого працевлаштування. Також не виявлено тісного зв'язку між залученням до здобуття вищої освіти та рівнем безробіття молоді. За 2008–2012 рр. у Греції частка молоді, що навчається, зросла на 1 % (із 70 до 71), тоді як частка зайнятих скоротилася на 10,5 % (із 23,5 до 13,1 %), а безробітних – зросла на 9,5 % (із 6,7 до 16,1 %). Тобто, питання безробіття були й особливо загострилися для тієї частини молоді, яка отримала середню освіту й не йде далі отримувати спеціальність. Такі результати – неочікувані для розвиненої країни Європи, але вони зумовлені особливістю структури господарства Греції: розвиток туризму й обслуговуючих галузей не вимагає високого рівня освіти. У приморських, рекреаційно-спеціалізованих регіонах у сфері готельного та ресторанного господарства зайнято до 32,5 % усіх працюючих у нефінансовому секторі господарства – найвищі показники й для всього ЄС [4, с. 145].

Побудована крива Лоренца (рис. 1, за даними [2]) демонструє наростання нерівності розподілу доходів після економічної кризи 2008–2009 рр. Греція є прикладом країни з дуже нерівномірним розподілом доходів у ЄС та наростанням диференціації населення, хоча візуально на графіку криві за порівнювані роки вправі зливаються. Найбідніше населення країни (20 %) зберігає частку концентрації доходів на рівні біля 6,5 %, тоді як найбагатше – збільшує її (до 41,3 %). Україна має рівномірніший розподіл доходів із статистичною тенденцією зменшення нерівності.

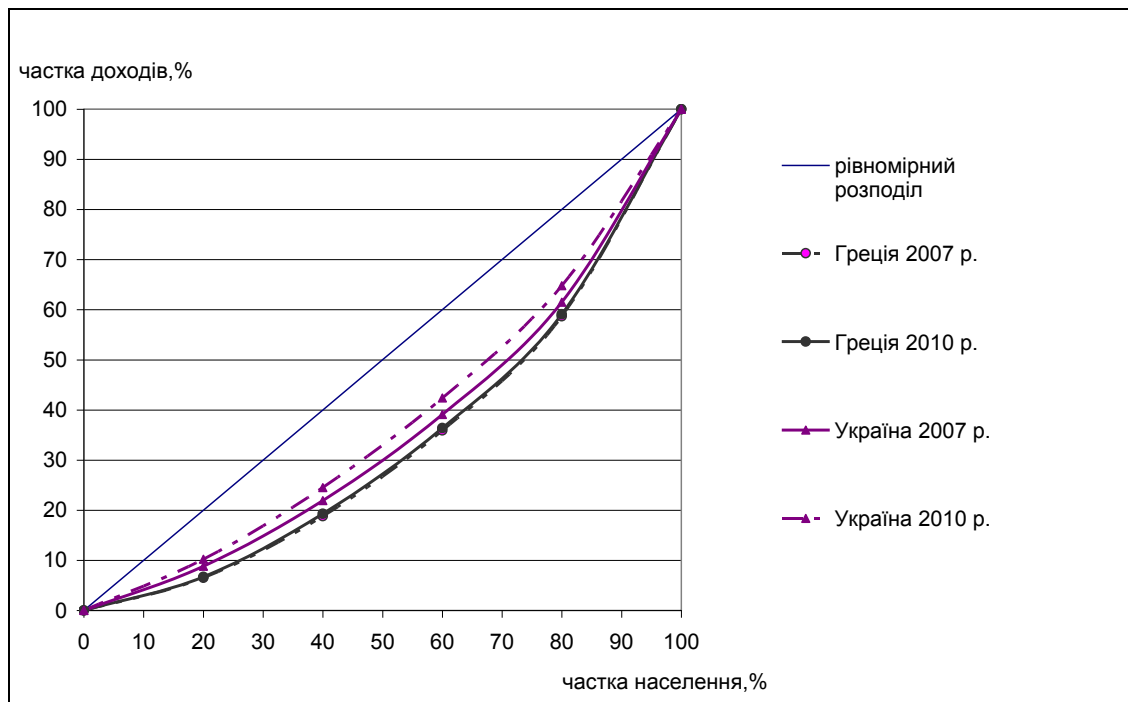

Рис. 1. Динаміка розподілу доходів населення Греції та України у 2007–2010 рр.

У Греції під загрозою бідності є 35 % населення (по ЄС – 25 %, 2012 р.), причому найвищий ризик – серед дітей, молоді та населення працездатного віку (35–38%); серед жінок вища бідність, а ніж серед чоловіків на 2–3 % [5, с. 172–173]. Поширення бідності у 2010–2012 рр. у Греції наростало. Одним із важливих показників росту бідності був ріст заяв на отриманні кредитів. 60 % греків мають кредити, для 20 % проблематично їх виплачувати, майже 3 % узагалі припинили виплати. Якщо у 2007 р. 3,7 % кредитів за іпотекою обслуговувалися нерегулярно, то у 2010 р. – 8,0 %. За споживчими кредитами значення виросли з 6 до 20 %. Посправжньому багаті греки стараються не виплачувати податки, а соціальна система перенавантажена найскладнішою системою пенсій, у тому числі успадкованих, наприклад, дітьми чиновників. Загострення соціальних проблем спричинили низку акцій протесту в країні у 2010–2014 рр. Антикризові заходи здійснюються урядом Греції й ЄС у двох напрямках: скорочення видатків державного бюджету та зовнішні запозичення. Незважаючи на активну політику щодо подолання економічних і соціальних проблем, реалізація вказаних заходів не принесла значного успіху, а, навпаки, супроводжується загостренням ситуації.

Висновки. Економічна криза 2008–2009 рр. зумовила зниження макро-економічних показників країни, зростання інфляції, збільшення державного боргу Греції. Суттєво загострилися й соціальні проблеми – безробіття, бідність тощо. Загрозливими явищами для суспільно-політичної стабільності є наростання безробіття, особливо довготривалого, дивергенція розподілу доходів населення.

Низький вплив освітнього чинника на рівень зайнятості ускладнює реструктуризацію господарства країни шляхом інформаційно-інноваційного розвитку. Маючи порівняно низькі соціально-економічні характеристики у Європейському Союзі, країна ще погіршила позиції на економічній та соціальній карті.

Джерела та література

1. База даних Євростат / Офіційний сайт Євростат [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://ec.europa.eu/eurostat/data/database>
2. База даних Світового банку / Офіційний сайт Світового банку [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://data.worldbank.org/indicator/>
3. Економічна і соціальна географія країн світу : навч. посіб. / за ред. С. П. Кузика. – Львів : Світ, 2005. – 672 с.
4. Eurostat regional yearbook 2014 : Statistical books – 2014. – 340 p. / Офіційний сайт Євростат [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://ec.europa.eu/eurostat/puplications/>
5. European social statistic 2012 : Statistical books – 2012. – 248 p. / Офіційний сайт Євростат [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ec.europa.eu/eurostat/puplications/>.

УДК 911.33:334

Ю. А. Базелюк – аспірант кафедри країнознавства і міжнародних відносин Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки

Регіональна політика в системі територіальної організації закладів охорони здоров'я регіону

*Роботу виконано на кафедрі країнознавства і міжнародних відносин СНУ ім. Лесі Українки
Науковий керівник: Н. Н. Коцан – доктор географічних наук, професор, завідувач кафедри країнознавства і міжнародних відносин СНУ ім. Лесі Українки*

Розглядаються особливості імплементації регіональної політики органів місцевого самоврядування у сфері побудови та функціонування територіальної організації закладів охорони здоров'я. Визначено основні принципи, заходи та механізми здійснення регіональної політики. Досліджено рівні впливу регіональної політики на формування територіальної організації закладів галузі. Розкрито ключовий зміст регіональної політики в межах медико-санітарного району.

Ключові слова: регіональна політика, заклади охорони здоров'я, територіальна організація, медичні послуги.

Bazeliuk Yu. A. Regional Policy in Systmen of Health Care Facilities Territorial Arrangement. The main features of local authorities policy in sphere of creation and functioning of health care facilities territorial arrangement achieved. Determined key principles, measures and mechanism of regional policy implementation. Researched main level of regional policy influence on territorial arrangement formation. Revealed key content of regional policy within medical region.

Key words: regional policy, health care facilities, territorial arrangement, medical services.